

STAROSTLIVOSŤ O ZDRAVOTNÍCKE POMÔCKY

Zdravotnícka pomôcka je nástroj, prístrojové zariadenie, materiál alebo iný výrobok ,ktorý je určený na preventívne, diagnostické, monitorovacie účely, zmiernenie ochorenia alebo kompenzáciu zranenia, či choroby.

Po kontaminácii prostredia a pomôcok choroboplodnými mikroorganizmami je nutné zabezpečiť ich **dekontamináciu**. Aby sme zabránili prenosu infekcie v zdravotníckom zariadení je potrebné dodržiavať pravidlá **asepsy a antisepsy**.

Asepsou označujeme súbor opatrení, ktorými bránime prístupu alebo zaneseniu choroboplodných mikroorganizmov (aj ich spór) do otvorených rán alebo obnažených telových dutín. Asepsa v praxi znamená používanie sterilných pomôcok a materiálov.

Antisepta je zámerné, cielené ničenie mikroorganizmov v prostredí, na pokožke, na predmetoch, pomôckach, odevoch a pod.

Dekontaminácia je súbor opatrení, ktoré majú za cieľ zničiť, usmrtiť, inaktivovať alebo odstrániť mikroorganizmy takými postupmi, ktoré sa vyznačujú rôznym stupňom účinnosti na mikroorganizmy. Patria sem - **mechanická očista, dezinfekcia a sterilizácia**, ale aj ničenie hmyzu – **dezinsekcia**, **hlodavcov- deratizácia**.

Starostlivosť o pomôcky je neoddeliteľnou súčasťou požiadaviek na prevádzku zdravotníckych zariadení v rámci ochrany zdravia a prevencie nozokomiálnych nákaz, ktoré sú stanovené vládou SR podľa § 33 zákona č.126/2006 Z.z. o verejnom zdravotníctve.

Hygienicko – epidemiologický režim predstavuje komplex hygienických požiadaviek na prevádzku zariadení a komplex epidemiologických opatrení zameraných na ochranu zdravia pacientov a zamestnancov zariadení a na predchádzanie vzniku a šíreniu nemocničných nákaz. Musí byť vypracovaný na každom zdravotníckom pracovisku a vedúci pracovníci, medzi nimi námetníčka ošetrovateľstva, nesú hlavnú zodpovednosť za jeho dodržiavanie na jednotlivých úsekoch zdravotníckeho zariadenia.

POSTUPY POUŽÍVANÉ V STAROSTLIVOSTI O POMÔCKY

Dekontaminácia je súčasťou hygienicko - epidemiologického režimu zdravotníckeho zariadenia. Dekontaminácia, ktorá sa uplatňuje v starostlivosti o pomôcky prebieha v dvoch alebo troch etapách. Zriedkavo sa uplatňuje ako jednoetapový postup (napr. pri umývaní podlahy, kedy saponát obsahuje aj dezinfekčný prostriedok).

Prvá etapa je mechanická očista

Druhá etapa označovaná ako preddezinfekcia pomôcky sa využíva vtedy, ak pomôcky prišli do styku s biologickým materiálom (krv, moč, stolica, hnis, spútum

V tretej etape sa využívajú základné metódy asepsy a antisepsy : dezinfekcia a sterilizácia.

DEZINFEKCIA V STAROSTLIVOSTI O POMÔCKY

Dezinfekcia je proces, pri ktorom sa mikroorganizmy ničia buď pôsobením chemických látok alebo fyzikálnymi zásahmi pôsobením tepla alebo žiarenia prípadne ich kombináciou. Ide o prerušenie cesty nákazy od zdroja infekcie k vnímavému jedincovi.

Podľa pôsobenia na jednotlivé druhy mikroorganizmov rozoznávame chemické látky, ktoré sú:

- **baktericídne** : usmrcujú baktérie,
- **baktériostatické** : zastavujú rast baktérií,
- **fungicídne** : ničia plesne,
- **vírusinaktivačné** : zastavujú aktivitu a životaschopnosť vírusov (HIV, HBV, rotavírusy),
- **tuberkulocídne** : ničia mykobaktérie,
- **sporocídne** : ničia spóry.

Pri príprave a manipulácii s chemickými dezinfekčnými prostriedkami dodržiavame odporúčané **bezpečnostné predpisy**.^{*} Rešpektujeme návod na etikete výrobku. Dezinfekčné roztoky pripravujeme tesne pred použitím. Dodržiavame odporúčanú koncentráciu dezinfekčného prostriedku (presné odmeranie koncentrovaného prípravku a vody). Riedenie sa robí vždy v poradí voda a dezinfekčný prostriedok. Pracujeme v rukaviciach a ochrannom odeve. Zvolíme vhodný spôsob dezinfekcie (vkládanie/ponorenie, potieranie, postrek). Miestnosť dostatočne vetráme.

Pre prístroje s optikou (endoskopov), ktoré nemôžu byť sterilizované sterilizačnými metódami používame tzv. vyšší stupeň dezinfekcie.

Vyšší stupeň dezinfekcie je usmrtenie všetkých mikroorganizmov (baktérie, vírusy, mikroskopické huby a niektoré bakteriálne spóry). Prístroj je nutné pred použitím opláchnuť sterilnou destilovanou vodou.

^{*} **OSACKÁ, P. a kol.** *Techniky a postupy v ošetrovatel'stve* [CD-ROM]. 1. vyd. Bratislava : JLF UK, 2007. 505 s. ISBN 978-80-88866-48-0.